

4. Варзацька Л. Інтерактивні технології в системі особистісно зорієнтованої освіти / Л. Варзацька, Л. Кратасюк // Бібліотека «Дивослово». – № 4. – 2006. – С. 19–24.
5. Варзацька Л. Навчання мови та мовлення на основі тексту 2-4 класи : [навчально-методичний посібник] / Варзацька Л. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2011. – 112 с.
6. Варзацька Л. Українська мова й мовлення. Розвивальне навчання в початкових класах : [навчально-методичний посібник] / Варзацька Л. – Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2012. – 360 с.
7. Гриценко Л. Основні ідеї інтерактивного особистісно-зорієнтованого навчання / Л. Гриценко // Завуч. – 2003. – № 15. – С. 3–16.
8. Костюк Г. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Костюк Г. – К. : Ника-Центр, 1989. – 460 с.
9. Краєвський В. Дидактика и методика : [учебное пособие] / В. Краєвський, А. Хуторской. – М. : Академия, 2007. – 352 с.
10. Равен Дж. Компетентность в современном обществе : выявление, развитие и реализация / Равен Дж. – Москва : Когито-центр, 2002. – 396 с.
11. Савченко О. Ключові компетентності – інноваційний результат шкільної освіти / О. Савченко // Рідна школа. – 2011. – № 8–9. – С. 15–17.
12. Стельмахович М.Г. Збірник вправ і завдань з української мови для 4-8 класів / Стельмахович М.Г. – К. : Рад. школа, 1969. – 241 с.
13. Токмань Г. Методи викладання літератури в їхній особистісній спрямованості на учня / Г. Токмань // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 24–32.
14. Фасоля А. Загальнонавчальні уміння в системі літературної освіти : інструмент, без якого не обійтися / А. Фасоля // Дивослово. – 2012. – № 10. – С. 12–17.
15. Холодна М. Формирование персонального познавательного стиля ученика / Холодна М. – М. : Народное образование, 2000. – 369 с.
16. Хуторской А. Современная дидактика / Хуторской А. – М. : Питер, 2001. – 421 с.

*Стаття рекомендована до друку
доктором пед. наук, професором, завідувачем лабораторії навчання української мови
Інституту педагогіки НАПН України
Голуб Н.Б.*

Стаття надійшла до редакції 12 червня 2014 року

УДК 378:371.134:372.4

*Марія Греб
(м. Бердянськ, Україна)*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

У статті розглядаються вузлові аспекти навчання лексики майбутніх учителів початкових класів з урахуванням методологічних та методичних акцентів у лінгводидактиці вищої школи. Окреслюються теоретичні і практичні вектори методики навчання елементів лексикології майбутніх учителів початкових класів. Формування в майбутніх учителів початкової школи професійної комунікативної компетентності в комплексі із лексичною сприятиме розвитку важливих умінь і навичок, як-от: уміння спілкуватися, працювати зі словниками, текстами, спостерігати, виокремлювати суттєві ознаки предметів і явищ, добирати матеріал до виступу, вести бесіду, дискусію, формулювати запитання на уроках, в позакласній діяльності.

Ключові слова: *навчання лексики майбутніх учителів початкової школи; лінгводидактичні засади навчання лексики; методи і принципи навчання лексики; забезпечення лексичного запасу майбутніх учителів початкових класів.*

В статье рассматриваются узловые аспекты обучения лексики будущих учителей начальных классов с учетом методологических и методических акцентов в лингводидактике высшей школы. Излагаются теоретические и практические векторы методики обучения элементов лексикологии будущих учителей начальных классов. Формирование у будущих учителей начальной школы профессиональной коммуникативной компетентности в комплексе с лексической будут способствовать развитию таких важных умений и навыков,

как: умение общаться, работать со словарями, текстами, наблюдать, выделять существенные признаки предметов и явлений, подбирать материал к выступлению, вести беседу, дискуссию, формулировать вопросы на уроках и во внеклассной деятельности.

Ключевые слова: обучение лексики будущих учителей начальной школы; лингводидактические основы обучения лексики; методы и принципы обучения лексики; обеспечение лексического запаса будущих учителей начальных классов.

The article deals with the burning aspects of teaching lexis of future primary school teachers considering the methodological and methodical aspects of high school's lingua-didactics. There are marked theoretical and practical vectors of methods of teaching elements of lexicology of primary school teachers. Forming of professional communicative competence of future primary school teachers will provide the development of important skills and abilities such as: ability to communicate, to work with the dictionaries, texts, to determine essential features of objects and events, to lead the conversation, discussion, to form questions during the lessons or during the extracurricular activity.

Key words: teaching lexis of future primary school teachers, linguodidactic foundations of teaching lexis, methods and principles of teaching lexis, providing of lexical fond of future primary school teachers.

Сучасний розвиток педагогічної науки, соціально-економічні перетворення та реформування системи вищої освіти зумовлюють потребу внесення системних коректив у підготовку майбутніх учителів початкової школи, здатних виявляти високий професіоналізм у нових умовах, бути конкурентоздатними. Відтак особливої значущості набуває проблема мовленнєвої культури вчителя початкових класів, яку необхідно удосконалювати на етапі професійного становлення, в період навчання у вищому навчальному закладі.

Показником високої культури мовлення вчителя початкової школи є обсяг активного словникового запасу, різноманітність лексико-граматичних форм і конструкцій, точність, лаконічність, чистота, багатство, комунікативна доцільність тощо. Тому одним із важливих напрямів підготовки вчителя початкових класів є вдосконалення культури мовлення студентів, формування мовленнєвих умінь і навичок майбутніх фахівців в умовах багатомовного середовища. Адже досконале володіння українською літературною мовою є одним із засобів успішної професійної діяльності вчителя.

Теоретичним і практичним проблемам вивчення української лексики в загальноосвітніх навчальних закладах присвятили роботи А. Арсірій, Л. Лисиченко, А. Мановицька, Л. Марченко, В. Новоселова, І. Олійник, Л. Симоненкова, Т. Симоненкова, М. Шевчук та ін.

Особливо великого значення роботі над словом надавали і надають у своїх наукових працях О. Біляєв, З. Бакум, Л. Варзацька, М. Вашуленко, Н. Голуб, О. Горошкіна, Т. Донченко, С. Караман, О. Караман, О. Копусь, Л. Мацько, В. Мельничайко, М. Пентилюк, М. Плющ, О. Хорошковська.

Питання принципів відбору лексичного матеріалу для використання молодшими школярами в усному і писемному мовленні порушуються у працях А. Богуш, А. Кانیщенко, Т. Коршун, Я. Коршунової, Л. Кутенко, С. Олійника, С. Омельчука, Т. Торчинської.

У дисертаційних дослідженнях Н. Голуб, Т. Грубої, В. Каліш, Н. Мордовцевої, І. Магрицької, А. Надолинської студіюється проблема формування лексичних умінь і навичок школярів, удосконалення їхнього мовлення як бази для розвитку пізнавальної активності шляхом роботи над словом як основною мовленнєвою одиницею. У журнальних статтях порушено питання про збагачення словника учнів на уроках української мови (Н. Івашкевич), використання словників у шкільній практиці (В. Забіяка, Р. Векслер, А. Москаленко), вироблення в учнів умінь і навичок користуватися словником (А. Зеленько).

Метою статті є обґрунтування основних аспектів методики навчання лексики майбутніх учителів початкової школи в умовах вищого навчального закладу.

Аналіз спеціальної літератури дозволяє констатувати, що достатній рівень лексичної компетентності вчителя початкових класів передбачає наявність у нього двох основних груп умінь, по-перше: *комунікативних умінь*: а) встановлювати контакт з учнями, б) підтримувати розмову; в) будувати висловлювання в різних стилях і жанрах; г) уміння зацікавлювати учнів у процесі опанування навчального предмета; г) вести бесіду, розповідати; д) уміння переконувати, доводити, захоплювати ідеями, задумами; по-друге, *професійно-комунікативних умінь*: а) знання дидактичної та лінгвістичної термінології; б) особистісна настанова на аналіз змістової правильності мовлення та виявлення і виправлення помилок у власному і чужому мовленні; в) уміння редагувати власне і чуже мовлення; г) нормативно та відповідно до ситуації спілкування послуговуватися фактичними жанрами мовлення.

Ми поділяємо думку Т. Симоненко, яка слушно зазначає, що основними складовими професійної комунікативної компетентності майбутніх педагогів є чотири компетенції: *лінгвістична* (сукупність знань про структуру мовної системи, а також уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності: аналізувати, зіставляти, групувати факти мови, використовувати методи відповідного лінгвістичного аспекту); *предметна компетенція* (наявність професійних знань у системі філологічних дисциплін, а також уміння застосовувати їх під час комунікації); *прагматична компетенція* (оволодіння потенціалом дидактичного дискурсу); *технологічна компетенція* (уміння чітко й виразно висловлювати думку, знання законів техніки мовлення; правильна постановка дихання, розвиток голосу, нормативної дикції) [9].

Сучасна лінгводидактика вищої школи спрямована на навчання майбутніх учителів початкової школи діяльності спілкування, створення таких умов на лекційно-практичних заняттях, які сприяли б підвищенню культури мовлення, збагаченню словникового запасу майбутніх фахівців, формували б уміння грамотно висловлюватися, взаємодіяти з співрозмовником, впливати на нього. Саме тому ми вважаємо, що до визначених основних складових професійної компетентності слід додати ще й лексичну. Формування в майбутніх учителів початкових класів професійної комунікативної компетентності в комплексі з лексичною сприятиме розвитку важливих умінь і навичок, як-от: уміння спілкуватися, працювати зі словниками, текстами, спостерігати, виокремлювати суттєві ознаки предметів і явищ, добирати матеріал до виступу, вести бесіду, дискусію, формулювати запитання на уроках, у позакласній діяльності, вживати слова у певному контексті як особливої форми відображення діяльності. Адже влучно дібране слово у реченні, тексті виступає образом, значенням, символом, знаком, зображенням, а також може бути стимулом до дії.

У лінгвістиці значення слова тлумачиться як структура, що складається з кількох ієрархічно пов'язаних між собою субструктур як багатошаровий комплекс, конститuantами якого є семантика, прагматика, синтетика [3].

А. Богущ зазначає, що існування слова усвідомлюють не лише фахівці, які мають лінгвістичні знання. Учні початкової та основної школи чують від ровесників, батьків, рідних та від знайомих різні оповіді, розповіді, роздуми. Молодші школярі вчать у дорослих за допомогою слів виражати думки, почуття, засвоюють нові і незнайомі слова, згадують слова рідної мови під час вивчення інших мов [8].

Значення і формальна окресленість, вільна відтворюваність в усному і писемному мовленні дають змогу учням початкових класів виділяти окремі слова, повторювати їх, вводити в речення, пояснювати їх значення.

У лінгвістиці, як стверджує А. Грищенко, слово увійшло в основу переважної кількості стійких сполук, що використовуються як влучні характеристики морально-етичних якостей людини, манери спілкування: *додержувати слова, випустити слова на вітер, не вміти слова вимовити, цідити слово за словом, сипати словами, добре слово* тощо [10].

У лінгводидактичній шкільній практиці неодмінною умовою вивчення мови є різні форми словникової роботи, орієнтованої на ознайомлення учнів з новими словами, що позначають конкретні предмети, дії, ознаки, абстрактні поняття, виступають важливими орієнтирами в пізнавальній діяльності. Такі форми роботи зумовлені існуванням слова і тими важливими функціями, які сприяють вихованню підростаючого покоління.

Лексика української мови, яка сформувалася у процесі тривалого історичного розвитку та становить продукт багатьох епох є надзвичайно багатою, що дає змогу вербалізувати найтонші відтінки душевних переживань, найскладніші наукові поняття, найрізноманітніші стосунки між людьми, водночас вона безперервно розвивається, що зумовлено розвитком суспільства [11].

Саме лексика, або словниковий склад, визначаючи змістову, предметну сторону мовлення, найповніше репрезентує особу мовця, його розумовий розвиток, його можливості, стан загальної і мовленнєвої культури, соціальну позицію [1].

Для розуміння механізмів становлення і розвитку словника дитини, як зазначають сучасні психологи, важливу роль відіграє особливість оволодіння значенням слова в онтогенезі: встановлення зв'язку «предмет-слово» у процесі діяльності; свідоме використання понять через усвідомлення відношень, залежностей між предметом, явищами, людьми, через усвідомлення значення [2].

Українськими лінгводидактами (А. Богущ, Н. Гавриш, Є. Струніною, Н. Харченко, Т. Ушаковою) доведено, що розвиток словникового запасу дитини нерозривно пов'язаний із процесом розвитку мовлення і залежить від здатності сприймати та розрізняти на слух слова, співвідносити їх звукову

форму зі змістом; від засвоєння лексичних і граматичних одиниць; розвитку «чуття мови».

Специфіка розвитку словникового запасу учнів початкових класів залежить не тільки від розуміння значення слова, функції, ролі тієї чи тієї одиниці мови в системі мови, а ще й у призначенні, використанні лексем для передачі певної інформації, у живому, безпосередньому спілкуванні, організації мовних одиниць і їх взаємодією в спілкуванні.

Ми поділяємо думки М. Пентилюк, що розуміння призначення і доцільне використання лексем у мовленні – це і є засвоєння функціонування одиниць мови, що й потребує переорієнтування і засвоєння мовної системи шляхом засвоєння учнями смислових і функціональних особливостей мовних одиниць [7].

З метою успішної організації процесу навчання під час вивчення лексики української мови нами було апробовано розроблену методичку роботи над словом для ефективного її вживання в різних мовленнєвих ситуаціях. Суть запропонованої методички полягає в чіткій організації вчителем, по-перше, процесів сприймання, відтворення та продукування учнями усного і писемного мовлення на основі текстотворення та текстосприйняття; по-друге, процесів сприймання та осмислення навчального матеріалу за допомогою аналізу тексту, частково-пошукової діяльності, оволодіння поняттями про комунікативний намір мовця, адресата повідомлення; по-третє, умов для самостійного осмислення учнями навчального матеріалу через спостереження над мовою і мовленням під час текстового аналізу, який супроводжує опрацювання сприйманого тексту або створення власного; по-четверте, відтворення учнями отриманих знань на уроці, екзамені, під час бесіди.

Пропонована методика роботи над словом передбачає реалізацію основних видів мовленнєвої діяльності (читання, слухання, говоріння, письмо), а також сприйняття, виклад, трансформацію, інформаційну переробку та продукування текстів.

Формування і розвиток необхідних лексичних умінь і навичок згідно із запропонованою методикою забезпечується ефективними способами реалізації методичних принципів, методів і прийомів навчання лексики. Зокрема принципи свідомості, урахування вікових особливостей, науковості, наступності, системності й послідовності, міцності, наочності, комунікативності, доступності, зв'язку теорії та практики, зв'язку мови та мовлення, мови й мислення, реалізації міжпредметних зв'язків, індивідуального підходу до учнів, розвивального навчання та свідомості [6].

З-поміж власне методичних принципів, актуальних для вивчення лексики, виділено найважливіші: текстоцентричний, системний і функціональний.

Глибокому і якісному засвоєнню нових слів і нових значень вже відомих слів, як підтверджується нашим дослідженням, сприяють такі методи навчання: усний виклад учителем матеріалу, метод бесіди, метод роботи з підручником, метод спостереження над мовою, метод вправ, словникова робота. Ефективними виявилися інноваційні методи навчання, серед яких: «мозковий штурм», «мікрофон», «незакінчені речення», «незакінчений уривок тексту» та ін.

Працюючи над методикою вивчення лексики майбутніх учителів початкових класів нами враховано погляди Я. Коршунової про те, що всю роботу над лексикою необхідно підпорядкувати ідеї розуміння семантики слова, умінню виражати власну думку і розуміти сказане іншими людьми [5].

Продуктивними для нашого дослідження вважаємо методичні рекомендації А. Щукіна про те, що важливим у практиці засвоєння лексики є визначення лексичного мінімуму: активного (слова, якими необхідно послуговуватися в різних ситуаціях спілкування для вираження власної думки та реалізації монологічного й діалогічного мовлення) і пасивного, або рецептивного (слова, які треба розуміти у процесі читання й слухання) [13, с. 124]. Саме тому у розробленій методиці навчання лексики майбутніх учителів початкових класів ми передбачили планування й організацію роботи над лексикою у вищих педагогічних навчальних закладах у двох аспектах: теоретичному і практичному.

Теоретичний аспект реалізовувати відповідно до вимог чинної програми, шляхом ознайомлення на лекціях з науковими відомостями про лексико-семантичні групи слів, їх синонімічні ряди, багатозначність слова. Студенти ознайомлюються із словом, його прямим і переносним значенням, синонімами, антонімами, омофонами. Поглиблюють знання про склад української лексики з погляду її походження і розвитку (запозичені та власне українські слова, застарілі слова, неологізми), про використання слова в різних сферах функціонування мови (загальноживані слова, професіоналізми, діалектизми, оказіоналізми) [4].

На лекціях, під час опрацювання основної і додаткової літератури, написання рефератів та лінгвістичних повідомлень збагачуються знання студентів з лексики. Внаслідок вивчення слова

та усвідомлення наявних зв'язків між лексико-семантичним рівнем та іншими рівнями мови (морфологічним, фонологічним, синтаксичним), а також позарівневими зв'язками (словотвором, морфологією, фразеологією), збагачується мовлення майбутніх учителів початкових класів. Студенти отримують і формують власні знання про сферу вживання слів, закономірності розвитку конотативного значення слів, що й сприяє формуванню лексичної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Практичний аспект вивчення лексики передбачає формування стійких навичок свідомого, доцільного використання лексем у власному мовленні. На семінарських, практичних та лабораторних заняттях здійснюється систематична і цілеспрямована робота над збагаченням словникового запасу. Адже від багатства активного словника майбутнього вчителя початкової школи залежить змістовність, яскравість, виразність усного і писемного мовлення, уміння емоційно розповісти цікаву історію, описати те чи інше явище, предмет, зацікавити, викликати інтерес до слова у молодших школярів.

На практичних заняттях важливе місце відводиться роботі над лексичними синонімами, збагаченням словника студентів лексемами зі спільним основним значенням, різною сферою вживання синонімів відповідно до змісту та цільової спрямованості висловлень та формуванню вмінь відчувати й розрізняти змістові та емоційні відтінки слів.

Безперечно, робота над лексикою на практичних заняттях реалізується через систему тренувальних вправ, зокрема:

- лексичний розбір, що передбачає розкриття лексичного значення слова, віднесення аналізованого слова до певної групи й характеристику найважливіших його ознак;
- добір власних прикладів для обґрунтування лексичного явища;
- уведення в контекст речень і різних лексичних категорій;
- розташування поданих синонімів у порядку градації або в порядку зменшення інтенсивності дії, міри, ознаки;
- групування слів за певними ознаками, групами, класами;
- згортання складної синтаксичної конструкції у реальне слово і, навпаки, розгортання реального слова у складну синтаксичну конструкцію;
- аналіз текстів професійного спрямування для усунення повторів, вибору доцільного слова з кількох поданих у контексті, редагування тексту;
- спостереження над використанням різних лексичних груп задля відповідного стилістичного спрямування тексту;
- усунення лексичних помилок у чужому та власному мовленні, пояснення причин їх виникнення.

Отже, пропонується методика роботи над засвоєнням лексики полягає у формуванні лексичних навичок майбутніх учителів початкової школи, усвідомлення ними лінгвістичних, психологічних та лінгводидактичних основ навчання української мови.

Література

1. Бакум З.П. Навчання лексики в курсі української мови як іноземної : Філологічні студії / З.П. Бакум, С.О. Караман // Науковий вісник КДПУ : зб. наук. праць. – КДПУ, 2011. – Вип. 34. – С. 690–984.
2. Горбунова Н.В. Теорія і практика розвитку словника дошкільників : [монографія] / Горбунова Н.В. – Ялта : РВВ КГУ, 2009. – 336 с.
3. Караман С.О. Методика навчання української мови в гімназії : [навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти] / Караман С.О. – К. : Ленвіт, 2000. – 272 с.
4. Копусь О.А. Теоретичні засади формування фахової лінгводидактичної компетентності майбутніх магістрів-філологів у вищому навчальному закладі : [монографія] / Копусь О.А. – К. : РВВ КГУ, 2012. – 429 с.
5. Коршунова Я.Б. Обучение лексике : [пособие по методике преподавания русского языка как иностранного] / Коршунова Я.Б. – М. : Просвещение, 1984. – 147 с.
6. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [за наук. ред. М.С. Вашуленка]. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 346 с.
7. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / [Пентилук М.І., Караман С.О., Караман О.В. та ін.] ; за ред. М.І. Пентилук. – К. : Ленвіт, 2004. – 400 с.

8. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі : навчальний посібник / [А.М. Богущ, Н.П. Орланова, Н.І. Зеленко, В.К. Лихолстова]. – К. : Вища школа, 1992. – 413 с.
9. Симоненко Т.В. Теорія і практика формування професійної комунікативної компетентності студентів філологічних факультетів : [монографія] / Симоненко Т.В. – Черкаси : Брама, 2006. – 330 с.
10. Сучасна українська літературна мова : підручник / [Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я. та ін.] ; за ред. А.П. Грищенка. – [2-ге вид., перероб. і допов.]. – К. : Вища школа, 1997. – 493 с.
11. Сучасна українська літературна мова : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [Караман С.О., Караман О.В., Плющ М.Я. та ін.] ; за ред. С.О. Карамана. – К. : Літера ЛТД, 2011. – 560 с.
12. Українська мова за професійним спрямуванням : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [Караман С.О., Копусь О.А., Тихоша В.І. та ін.] ; за ред. С.О. Карамана, О.А. Копусь. – К. : Літера ЛТД, 2013. – 564 с.
13. Фролкина А. Работа над лексикой / А. Фролкина, А. Щукина. – М. : Просвещение, 1989. – 285 с.

*Стаття рекомендована до друку
кандидатом філол. наук, доцентом кафедри української мови і методики
викладання фахових дисциплін Бердянського державного педагогічного університету
Глазовою С.М.*

Стаття надійшла до редакції 20 червня 2014 року

УДК 378.14

*Грина Дроздова
(м. Харків, Україна)*

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІНЖЕНЕРНОГО ПРОФІЛЮ

У статті розглянуто сучасні методи, прийоми та засоби навчання українського професійного мовлення майбутніх фахівців інженерного профілю з метою формування мовно-мовленнєвої компетенції студентів у сучасних умовах орієнтації вищої освіти на всебічний і гармонійний розвиток особистості, посилення зв'язку змісту навчання з обраною професією. Зазначено, що впорядкована система методів, прийомів і засобів навчання сприяє досконалому володінню професійним мовленням за допомогою української мови, підвищенню рівня міжпредметних когнітивно-комунікативних умінь студентів інженерного профілю.

Ключові слова: сучасні методи, прийоми й засоби навчання; класифікація методів; система навчання української мови; професійне мовлення.

В статье рассмотрены современные методы, приемы и средства обучения украинского профессиональной речи будущих специалистов инженерного профиля с целью формирования культурно-речевой компетенции студентов в современных условиях ориентации высшего образования на всестороннее и гармоничное развитие личности, усиление связи содержания обучения с выбранной профессией. Отмечено, что упорядоченная система методов, приемов и средств обучения способствует совершенному владению профессиональной речью с помощью украинского языка, повышение уровня межпредметных когнитивно-коммуникативных умений студентов инженерного профиля.

Ключевые слова: современные методы, приемы и средства обучения; классификация методов; система обучения украинскому языку; профессиональная речь.

The article deals with modern methods, techniques and training methods of Ukrainian professional speech of the future specialists of engineering activity in order to develop language and speech competence of students in modern conditions of higher education orientation at comprehensive and harmonious development of the individual, enhancing communication training content of the chosen profession. It is indicated that an ordered system of methods, techniques and tools training promotes proficiency in professional speech by Ukrainian language, raise interdisciplinary cognitive-communicative skills of students of engineering profile.

Key words: methods, techniques and training aids; classification methods; learning system Ukrainian language; professional speech.